

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра

Охорона праці та навколишнього середовища
(назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

_____**В.В. Березуцький**_____
(ініціали та прізвище) (підпис)

«_____»_____2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціальна відповідальність
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

вид дисципліни професійна підготовка (обов'язкова)
(загальна підготовка (обов'язкова/вибіркова) / професійна підготовка (обов'язкова/вибіркова))

форма навчання денна
(денна/заочна)

Харків – 2019 рік

Обсяг дисципліни: _120_ кредити ECTS _4_ годин.

Лекцій: _16_ годин.

Лабораторних занять: ____ годин.

Практичних занять: _16_ годин.

Форма контролю: залік.

Термін викладання для освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»: _9_ семестр.

Мова викладання: українська.

Мета формування у студентів фундаментальних знань теорії та практики соціальної відповідальності і відповідних професійних компетенцій.

Компетентності – загальні (ЗК) та професійні (ПК)

Загальна компетенція (ЗК):

- здатність визначати мету і завдання власної та колективної діяльності, організувати і очолити роботу колективу, готовність до лідерства;
- здатність формулювати особисту думку та доказово представити точку зору щодо інженерних рішень та управлінських дій на певній території, об'єкті;
- здатність генерувати нові ідеї, їх відстоювати й цілеспрямовано реалізовувати;
- здатність і готовність розуміти і аналізувати економічні проблеми і суспільні процеси, бути активним суб'єктом економічної діяльності, володіти процесом управління персоналом та його мотивацію;
- здатність визначати об'єкти і суб'єкти інтелектуальної власності, володіти знаннями щодо особливості правової охорони, шляхів комерціалізації та захисту права на об'єкти інтелектуальної власності, давати оцінку характеру порушення прав інтелектуальної власності, володіти основами договірних відносин в сфері інтелектуальної власності.

Професійні компетенції (ПК):

- спроможність управляти роботою та стратегічним розвитком колективу в процесі здійснення професійної діяльності, а також діяльністю підприємства, організації в режимі надзвичайної ситуації;
- знання на рівні новітніх досягнень, необхідні для дослідницької та/або інноваційної діяльності у сфері цивільного захисту або охорони праці;
- спроможність застосувати на практиці теорії прийняття управлінських рішень і методи експертних оцінок;
- здатність проводити економічну оцінку ефективності інженерно-технічних заходів цивільного захисту.

Результати навчання

студент повинен **знати**:

- сутність, види, категорії, еволюцію, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності;
- особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку;
- місце соціальної відповідальності в управлінні організацією;
- нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності;
- моделі корпоративної соціальної відповідальності і становлення різних типів корпоративної культури;
- критерії, показники та методики оцінювання соціальної відповідальності;
- особливості вияву соціальної відповідальності господарювання в українських реаліях;
- сутність соціальних інвестицій як форми вияву корпоративної відповідальності роботодавців;
- сутність, складові та пріоритети розвитку соціально відповідальної політики управління персоналом;
- екологічні аспекти соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання;
- сутність, структуру, вимоги та особливості міжнародних стандартів соціальної звітності.

студент повинен **вміти**:

- формувати механізм управління корпоративною соціальною відповідальністю;
- формувати ефективну взаємодію роботодавців з персоналом на засадах соціальної відповідальності;
- формувати відносини підприємства із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності;
- визначати напрями активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності;
- посилювати соціальну відповідальність суб'єктів суспільного розвитку через соціальне партнерство;
- здійснювати моніторинг корпоративної соціальної відповідальності;
- оцінювати ефективність корпоративної соціальної відповідальності;
- розвивати корпоративну соціальну відповідальність як чинник підвищення конкурентоспроможності.

Теми що розглядаються

Тема 1. Соціальна відповідальність як чинник сталого розвитку. Класична сутність соціальної відповідальності. Види та мета соціальної відповідальності. Соціальна відповідальність підприємства. Ризики корупційних дій. Концепція сталого розвитку.

Тема 2. Соціальна відповідальність людини, держави та суспільства. Соціальна відповідальність етично-моральної людини. Економічна етика (морально-етична економіка) як нормативна теорія господарства.

Тема 3. Організаційно-економічне забезпечення управління корпоративною соціальною відповідальністю. Історія розвитку, сутність та визначення корпоративної соціальної відповідальності. Типи корпоративної соціальної відповідальності. Роль корпоративної соціальної відповідальності в суспільстві.

Тема 4. Формування відносин роботодавців із працівниками на засадах соціальної відповідальності. Стратегічні підходи до розвитку навичок і підвищення кваліфікації персоналу та груп впливу. Навчально-освітні напрями корпоративної соціальної відповідальності. Активність українських компаній в освітніх та просвітницьких програмах.

Тема 5. Формування відносин господарювання із зовнішніми організаціями на засадах соціальної відповідальності. Сутність та складові зовнішньої соціальної відповідальності господарювання. Формування складової корпоративної соціальної відповідальності у відносинах з споживачами.

Тема 6. Екологічна компонента соціальної відповідальності. Сутність екологічної відповідальності. Екологічні принципи. Фактори, що стимулюють екологічну відповідальність.

Тема 7. Соціальне партнерство як інструмент формування соціальної відповідальності. Поняття та сутність соціального партнерства. Завдання соціального партнерства. Принципи соціального партнерства.

Тема 8. Оцінювання ефективності соціальної відповідальності. Показники оцінки соціальної відповідальності господарювання. Техніко-економічне обґрунтування корпоративної соціальної відповідальності.

Форма та методи навчання

Під час вивчення дисципліни «Соціальна відповідальність» використовуються такі методи навчання: читання лекцій, співбесіда, пояснення, інноваційні методи з використанням мультимедійних презентацій, проведення ігрових занять, практична робота, ситуаційні вправи.

Методи контролю

Під час вивчення дисципліни «Соціальна відповідальність» використовуються такі методи контролю: опитування, обговорення рефератів, ситуаційних вправ, контрольні роботи.

Розподіл балів, які отримують студенти

Таблиця 1. – Розподіл балів для оцінювання успішності студента

Практичні заняття	Контрольні роботи	Індивідуальні завдання	Залік	Сума
20	30	10	40	100

Таблиця 2. – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Основна література:

Базова література

1	Глобальний договір ООН (UN Global Compact, 2000) www.globalcompact.org.ua
2	Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року // Офіційний вісник України.– 2008.- № 93. – С. 89. – Ст. 3103. http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi
3	Міжнародний пакт про громадянські і політичні права // http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi
4	Декларация социального прогресса и развития. Провозглашена резолюцией Генеральной Ассамблеи от 11 декабря 1969 года // http://www.un.org/russian/document/declarat/socdev.htm .
5	Декларація про права на розвиток, прийнятій ГА ООН в грудні 1986 року // http://www.un.org/russian/document/gadocs/convres/r41-128.pdf .
6	Конвенція МОП № 87 «Про свободу асоціації та захист права на організацію», 1948 // http://zakon.rada.gov.ua
7	Конвенція МОП № 98 «Про право на організацію і на ведення колективних переговорів», 1949 // http://zakon1.rada.gov.ua
8	Конвенція МОП № 29 «Про примусову працю», 1930 // http://zakon1.rada.gov.ua
9	Конвенція МОП № 105 «Скасування примусової праці», 1957 // http://zakon1.rada.gov.ua
10	Конвенція МОП № 138 «Про мінімальний вік для прийому на роботу», 1973 http://zakon1.rada.gov.ua
11	Конвенція МОП № 182 «Про найгірші форми дитячої праці», 1999 // http://zakon1.rada.gov.ua
12	Конвенція МОП № 100 «Про рівну винагороду», 1951 // http://zakon1.rada.gov.ua
13	Конвенція МОП № 111 «Про дискримінацію (в галузі праці і занять)», 1958 // http://zakon1.rada.gov.ua
14	Декларація Міжнародної організації праці основних принципів та прав у світі праці: ухвалена Міжнародною конференцією праці на її вісімдесят шостій сесії (Женева, 18 червня 1998 року) // http://www.ilo.org/public/english/standards/declaration/declaration_ukrainian.pdf
15	Трехсторонняя декларация принципов, касающихся многонациональных корпораций и социальной политики (Третье издание). — Женева, Международное

	бюро труда, http://www.ilo.org/public/english/employment/multi/download/russian.pdf	2001//
16	Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії України 28 черв. 1996 р. – К.: Преса України, 1997. — 80 с.	
17	Кодекс законів про працю України // http://www.rada.gov.ua	
18	Закон України «Про зайнятість населення» // Відомості Верховної Ради. –1991. –№ 14. – Ст. 170.	
19	Закон України «Про колективні договори і угоди» // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 36. –Ст. 361.	
20	Закон України «Про професійні спілки України, їх права та гарантії діяльності» // Відомості Верховної Ради. – 1999. – № 45. – Ст. 397.	
21	Закон України «Про організації роботодавців» // Відомості Верховної Ради. – 2001. –№ 32. – Ст. 171.	
22	Закон України «Про оплату праці» // Відомості Верховної Ради. – 1995. – № 17. –Ст. 121.	
23	Закон України «Про охорону праці» від 21.11.2002 у редакції від 12.02.2015 р.	
24	Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» // http://www.rada.gov.ua	
25	Про розвиток соціального діалогу в Україні: Указ Президента України від 29.12.2005 № 1871. // http://www.rada.gov.ua	

Допоміжна література

26	Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Ф. Котлер, Н. Лі; пер. з англ. С. Яринич. — К.: Стандарт, 2005. — 302 с.	
27	Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» // Уряд. кур'єр. — 2003. — № 150.	
28	Букреев, В. Социальная стратегия предприятия: проблемы выбора / В. Букреев, Э.Рудык // Консультант директора. - 2004. – № 21. – С. 23-29.	
29	Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» // Людина і праця. — 2000. — № 7. — С. 3–31.	
30	Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» // Відомості Верховної Ради. — 1999. — № 23. — Ст. 121.	
31	Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» від // Відомості Верховної Ради. — 2001. — № 23. — Ст. 121.	
32	Закон України «Про недержавне пенсійне забезпечення» // Уряд. кур'єр. – 2003. – № 169.	
33	Положення «Про Національну тристоронню соціально-економічну раду» / Затверджене Указом Президента України від 29.12.2005 №1871 // http://www.rada.gov.ua	
34	Бізнес-освіта як бізнес. Якість послуг і соціальна відповідальність: П'ята щорічна міжнар. конф., 13-15 листопада 2003 р.: матеріали конф.- Х. – К. : Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні, 2003.	
35	Карнаух, Н. Н. Охрана труда и социальная ответственность бизнеса / Н. Н. Карнаух, Б. Г. Збышко // Безопасность жизнедеятельности. - 2004. - № 10. - С. 6-8.	
36	Небава М.І. До питання про соціальну відповідальність господарювання/ М.І. Небова, І.М. Небова // Теорії мікро-макроекономіки: Збірник наукових праць професорсько-викладацького складу і аспірантів. Академія муніципального управління. Вип. 28. – К., – 2006. – С.15-21.	
37	Осецький В. Л. Соціальна відповідальність корпорацій України як фактор	

	забезпечення їхньої конкурентоспроможності / В. Л. Отецький, В. М. Марченко // Економіка та держава. – 2007. – № 1. – с. 9–12.
38	Садеков А. Соціальні аспекти розвитку корпоративного управління в Україні / А. Садеков, Т. Косова // Економіка України. – 2008. – № 11. – С. 88–93.
39	Степанова О.В. Соціально відповідальне управління промисловими підприємствами: проблеми формування та напрямки реалізації / О.В. Степанова // Вісник Сум. нац. аграр. ун-ту. – 2007. – № 6–7 (26–27). – С. 404–414.
40	Гнибіденко І.Ф. Соціальна безпека: теорія та українська практика: (Монографія) / [І.Ф. Гнибіденко, А.М. Колот, О.Ф. Новікова та ін.]; за ред. І.Ф. Гнибіденка, А.М.Колота, В.В.Рогового. – К.: КНЕУ, 2006.-336с.
41	Колот А.М. Соціально-трудові відносини: теорія і практика регулювання : монографія / А.М. Колот / К.: КНЕУ, 2003. – 150 с.
42	Лебедев І.В. Забезпечення гідної праці на засадах корпоративної соціальної відповідальності: дис. доктора економіч. наук: 08.00.07 / Лебедев Ігор Васильович. – Одеса, 2015. – 527 с.
43	Петроє О.М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної політики сучасних підприємств в Україні: [навч. посіб.]/ Ольга Михайлівна Петроє. –К.: Центр учбової літератури, 2008. – 60 с.
44	Петроє О.М. Соціальний діалог як інструмент формування корпоративної соціальної політики: [монографія] / Ольга Михайлівна Петроє. — К.: Центр учбової літератури, 2008. – 152 с.
45	Куліш А. Соціальна відповідальність господарювання в банківській сфері у запитаннях і відповідях. – К: 2007. – 80 с.
46	Соціальна відповідальність господарювання в Україні: розуміння та впровадження. – К: 2005. – 48 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті (перелік інформаційних ресурсів)

«Круглый стол в КО» (Caux Round Table) www.cauxroundtable.org
Глобальная инициатива ответственного лидерства (Global Responsible Leadership Initiative — GRLI) www.grli.org
Европейская академия бизнеса и общества (European Academy for Business and Society — EABIS) www.eabis.org
Европейская ассоциация этики бизнеса (European Business Ethics Network — EBEN) www.eben-net.org
Офіційний сайт Секретаріату мережі Глобального договору в Україні: www.globalcompact.org.ua.
www.ReportAlert.info (информационная служба для компаний, выпускающих отчеты по корпоративной социальной ответственности)
www.iblfi.org (Международный форум лидеров бизнеса Принца Уэльского)
www.ethicalcorp.org (Этическая корпорация)
www.unglobalcompact.org (Глобальный договор ООН)
www.iisd.org (Международный институт устойчивого развития)
www.globalreporting.org (Глобальная инициатива по отчетности)
Account Ability The Institute of Social and Ethical Accountability
www.accountability21.net

Boston College Center for Corporate Citizenship — <http://www.bcccc.net/>
CSR Europe www.csreurope.org
Менеджмент. Бізнес. — www.management.com.ua.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 3. – Перелік дисциплін

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Соціологія	Інтелектуальна власність
Основи економічної теорії	Організація виробництва і маркетинг
Соціально-економічні основи охорони праці	Техніко-економічний аналіз професійної та промислової безпеки

Провідний лектор: __доцент, доцент Букатенко Н.О._____
(посада, звання, ПІБ) (підпис)